Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

# EU:n kiertotalouden toimintasuunnitelma, neuvottelutilanne ja kytkentä biotalouteen

Merja Saarnilehto, YM
Eduskunnan suuri valiokunta 25.5.2016

# Käsittelyvaihe

Komission ehdotus, kiertotalouspaketti 2.12.2015

- Periaatekeskustelut kilpailukyky- ja ympäristöneuvostoissa (29.2. & 4.3.)

Eduskunta käsitellyt eri valiokuntakokoonpanoissa

- SuV:n työjaoksen ja YmV:n  yhteiskuuleminen 11.3.
- Lausunnot:  TaV 1.3.,YmV 13.5., MmV 20.5.

Suuri valiokunta 25.5.

- Päivitys neuvottelutilanteesta ja Suomelle vaikeista/tärkeistä kysymyksistä
- Selvitys kiertotalouspaketin biotalouskytkennöistä
- Mahdolliset kommentit erikoisvaliokuntien lausunnoista

Ympäristöneuvosto 20.6., päätelmät toimintasuunnitelmasta

- Viimeinen kokous työryhmässä 31.5., kirjallinen käsittely jatkuu
- Jätesäädöspaketti ei vielä tähän kokoukseen
- Neuvostossa myös Make it Work -aloite, pj. informoi etenemisestä ja jatkosta (AOB)

# Valiokunnat kiinnittäneet huomiota

- Kiertotalouden suuri potentiaali on muutettava käytännön toimiksi
- Luotava kunnianhimoisia tavoitteita, selkeitä indikaattoreita, verotuksellisia kannustimia ja rahoitusjärjestelmiä investoinneille
- Kehitettävä lainsäädäntöä (ja säädösten yhteensopivuutta), sujuvoitettava menettelyjä sekä hyödynnettävä julkisia hankintoja ja niiden lisäarvoa paikallistasolla
- Hyödynnettävä aktiivisesti kiertotalouden edellyttämiä uusia ratkaisuja ja haettava uusia ajattelutapoja

- Panostettava kokonaisvaltaiseen arvoketjusuunnitteluun, tuotteiden elinkaaren pidentämiseen, tuotesuunnitteluun ja digitalisaatioon
- Panostettava erityisesti mm. ravinteiden kierrätykseen (P, N), ruokahävikin vähentämiseen, muovien kierrätykseen ja korvaamiseen

- Biotalouden kestävät mahdollisuudet fossiilisten raaka-aineiden korvaajina otettava käyttöön; biomassat kytkettävä osaksi kiertotaloutta
- Päivitettävä EU:n biotalousstrategiaa siten, että kiertotalouden mahdollisuudet huomioidaan siinä aiempaa kattavammin ja huolehdittava, että strategian päivitys edistää kestävän biotalouden kehittymistä

# Neuvostovalmistelussa Suomelle keskeisiä esille nousseita kysymyksiä

## Biotalous

- Suomi ja muutamat muut maat ovat nostaneet esiin kytkentää biotalouteen
- Päätelmiin lisätty kehotus komissiolle tutkia EU:n biotalousstrategian (2012) vaikutusta kiertotalouteen ja päivittää ko. strategiaa vastaavasti
- Ei kuitenkaan laajempaa viittausta uusiutuvien, biopohjaisten materiaalien ja ratkaisujen tukemiseen
- Jätehierarkian osalta pyritty huomioimaan jätepuitedirektiivin mukainen viittaus elinkaaritarkasteluun, joka lisää joustoa hierarkian tulkintaan

## Kaskadikäytön periaate (etusijajärjestys)

- Suomi pitää periaatetta tärkeänä, mutta suhtautuu varauksellisesti sitä koskevaan ohjeistoon; ongelmana käsitteen monitulkintaisuus ja jäsenmaiden erilainen asema kv. kaupassa, ei sovellu sitovaksi
- Kaskadikäyttö on jo ollut esillä tänä keväänä biomassan kestävyyskriteereitä koskevassa kuulemisessa, mutta sitä koskevan komission ohjeiston valmistelun on määrä tapahtua vasta 2018
- Viittaus ohjeistoon keskustelussa

# .. keskeisiä esille nousseita kysymyksiä

Taloudellinen ohjaus, julkiset tuet

- Korostetaan jäsenmaiden yhteistyötä ja parhaiden käytäntöjen jakamista kiertotalouden vauhdittamiseksi
- Pj. on ehdottanut myös EU määritelmää / ohjeistoa ympäristölle haitallisille tuille
- Suomi ei ole pitänyt määrittelyä ensisijaisena ongelmana; OECD määritelmä toiminut kansallisesti  ja on kv. vertailukelpoinen
- Suomi on korostanut jäsenmaiden facilitointia haitallisten tukien purkamisessa; myös mahdollinen ohjeisto tulee valmistella ja laatia yhteistyössä jäsenmaiden kanssa

Jätesäädöskokonaisuudessa mm.

- EoW-kriteereiden (jätestatuksen päättyminen) kehittäminen EU-tasolla, pyrkimys kansallisten kriteereiden yhteensopivuuteen

# Muita esillä olleita kysymyksiä

Kemikaalit: suhde tuote- ja jätelainsäädäntöön arvioitavaksi 2017 kuluessa, varovaisuusperiaate riskiperiaatteen rinnalle, ”VHC” tiedon saatavuus
Muovit & meri: merten roskaantumisessa määrällisen vähentämistavoitteen sijaan merkittävä vähentäminen, tätä tukeva muovistrategia 2017
Veden käytön tehokkuus: jäteveden uudelleenkäyttö korostuu, säästö ja tehokkuus & vesienhoidon kokonaisuus paremmin mukaan
Lannoiteasetuksen muutos: ehdotus saatu, on kytkentää jätelainsäädäntöön

Digitalisaatio: ajankohtainen ja oleellinen kiertotalouden ratkaisuissa, esille
Innovaatiosopimukset: halutaan tarkentaa, komission prosessi jo meneillään

Jatkovalmistelu: sitoutuminen jatkovalmisteluun tärkeää, vaikka osa ehdotuksista vasta hahmotelmia, Suomella myös varaumia
Kytkentä laajempiin politiikkaohjelmiin: korostetaan pidemmän aikavälin tavoitteiden asettamista, niiden kytkentää EU2020 jatkotoimiin sekä kestävän kehityksen Agenda 2030 toimeenpanoon
Seuranta: komissiolta vaaditaan säännöllistä seurantaa

# Yhteenveto

- Suomella on erityiskysymyksiä kiertotaloudessa; näitä on tuotu neuvotteluissa selkeästi ja johdonmukaisesti esiin
- Valtioneuvoston linjaukset toimineet hyvin käsittelyssä
- Eduskunnan erityisvaliokuntien lausunnot tukeneet valtioneuvoston kantaa ja tuoneet esiin samansuuntaisia ja hyvin perusteltuja tarkentavia näkökohtia
- Suomi saanut tukea muutosehdotuksille ja Pj huomioinut niitä
- Neuvostokäsittely kesken, mutta mahdollisesti saadaan Suomelle hyvä lopputulos

- Painopiste siirtymässä kiertotalouspaketin toimeenpanoon ja EU:n biotalousstrategian päivitystä koskevaan ennakkovaikuttamiseen